

OBRED KRŠTENJA

Arnold Fruchtenbaum SAD

Preveo Marijan Šporčić

I. POJAM „OBRED“

Najbolje da započnemo s definicijom pojma „obred“, kako bismo ono, što se pod „krštenjem“ i „pričešću“ misli, jasno razumjeli. Dakle: što je obred, razradit ćemo u četiri dijela.

A. DEFINICIJA

Kako bismo dobili jasnu definiciju, važno je lučiti između dvije riječi kao što su: „sakrament“ i „obred“. Riječ „sakrament“ sadrži predodžbu, da se prakticiranjem nekog obreda učesniku na učinkovit način pribavlja milost... Kako daleko ova milost može sezati, različite grupacije različito opisuju. U rimo-katoličkoj crkvi ona služi za spasenje. Milost posredovana sakramentom, ovdje, ima spasiteljsku vrijednost. (...)

Nasuprot tome, obred može biti definiran i kao propisani običaj ili kao propisani čin. To je neki izvanjski čin ili ritual, propisan crkvi za vršenje od Krista, a od nje izvršavan kao izvanjski znak spasonosne istine kršćanske vjere. Umjesto da se obrede smatra sredstvima milosti, bolje je da ih se drži za vidljive znakove spasonosne istine, i zbog toga je izraz „obred“ ili „ritual“ bolji od „sakramenta“.

B. PREDUVJETI ZA JEDAN OBRED

Na koji se način odlučuje, što obred jeste a što nije? Najbolji put do ovog rješenja je primjena jednog trostrukog testa. Najprije: Da li je ovaj običaj bio naložen od Isusa Krista? Dali je Isus vjernicima naredio prakticiranje toga? Naravno da je Isus vjernicima mnoge stvari naredio da ih čine, no nisu sve postale obredima. Pa onda, što od Krista nije bilo uopće naređeno, ne može postati ni obredom. Drugi test u vezi obreda jeste pitanje: da li je isti od crkve u apostolsko doba bio izvršavan? Postoje li primjeri za to? Treći preduvjet je: Da li je ovakav običaj u novozavjetnim pismima igdje obrazložen? Ističu li (spomenuta) pisma teološko značenje ovog izvanjskog običaja ili obreda? Ako se sva tri pitanja mogu potvrdno odgovoriti, onda se uistinu radi o obredu.

C. BROJ OBREDA

Koliko onda obreda postoji? U rimo-katoličkoj crkvi postoje ukupno sedam obreda, koje katolici nazivaju sedam sakramenata. To su: svećenički red, krizma vjenčanje, bolesničko pomazanje, ispovijed, krštenje i pričest (euharistija ili večera Gospodnja). Neke Bratske zajednice se drže tri obreda: krštenja, večere Gospodnje i pranja nogu. Ovo posljednje se smatra obredom na temelju Ivana 13, 12 – 15. Ondje je Isus naredio: „Perite noge jedni drugima“. Oni drže da je pranje nogu znak pokajanja, baš kao što su i krštenje i večera Gospodnja znak pokajanja, pa je pranje nogu stoga treći obred. No da li je to doista tako? Najcitiranije mjesto iz Ivana 13, 12 – 15 u svojem kontekstu pranje nogu predstavlja kao znak poniznosti. Osim toga ono u tom pogledu nije znak nikakvog pokajanja, već puno više znak duhovnog pročišćenja jednog vjernika, koji se već pokajao. Zbog toga Ivan 13, 12 – 15 ne naučava pranje nogu kao obred. I konačno ono ne ispunjava sva tri preduvjeta. Čak ako je bilo i naređeno od Krista, ono se u Djelima apostolskim ne primjenjuje niti se u (novozavjetnim) pismima teološki obrazlaže. Koliko obreda onda postoji? Samo njih dva ispunjavaju sva tri preduvjeta: Večera Gospodnja, tj. pričest i krštenje.

D. NUŽNOST OBDRŽAVANJA OBREDA

Zbog čega je važno obdržavati obred? Sukladno rimo-katoličkoj i luteranskoj crkvi treba ih obdržavati budući da posjeduju moć obnove i spasenja. No Biblija takvo obrazloženje glede obdržavanje naprosto ne uči. Biblijski utemeljenje prakticanja obreda je pitanje poslušanja. Obdržava ih se, jer se želi biti poslušan Bibliji, odnosno Gospodinu Isusu.

II. OBRDE KRŠTENJA

Ovdje ćemo obred krštenja obraditi u sedam odlomaka.

A. ZNAČENJE

Koje je značenje obreda krštenja? Jedna je definicija ona iz Westminsterkog-vjeroispovijedanja:

Krštenje je sakrament kojim se pere vodom u imenu Oca, Sina i Duha Svetoga, i time ne samo nagoviješta već zapečaćuje naše usidrenje u Isusa Krista, učešće u blagoslovima milosnog saveza, te prima ohrabrenje da prihvatimo Gospodinovu milost.

Westmisterska-vjeroispovijest je vjeroispovijest mnogih reformiranih crkava. Njegova se definicija daje raščlaniti na pet dijelova. Kao prvo, ono je božanski obred. Kao drugo, ono je sredstvo milosti za vjernike, a treće, znak i pečat milosnog saveza. Četvrto, ono treba služiti kao trajna obveza. Peto, Bog obećava darovati krštenjem naznačene blagoslove. Stajalište reformirane crkve u tom činu vidi element posredovanja milosti, te ga povezuje s teološkom predodžbom poznatom kao milosni savez, koji se u Sv. Pismu nigdje ne pojavljuje. Postoji jedna bolja definicija, koja se više drži židovskih ishodišta za krštenje. Krštenje bi tako trebalo na sljedeći način definirati: „Krštenje je identifikacija ili veza s jednom osobom i/ili porukom grupe.“ Riječ „identifikacija“ je jedina i najvažnija riječ, kojom se ono, što krštenje jest točno opisuje. U židovstvu je na primjer postojalo krštenje prozelita. Kada bi neki pogani prelazio na židovstvo, bio bi kršten, i time bi se identificirao sa židovstvom i židovskim narodom. Svatko tko se kod Ivana Krstitelja krstio, identificirao se s njegovom porukom i obvezao, da će priznati Mesiju čim se ovaj bude dao prepoznati. Na isti način i krštenje vjernika (kršćansko krštenje) daje najbolje objasniti riječju „identifikacija“. Čovjek se identificira (poistovjećuje) s Kristovom smrću, ukopom i uskrsnućem.

Postoje pet riječi na grčkom jeziku koje stoje u vezi s „krštenjem“.

- Prva grčka riječ je βαπτείν (baptein), a znači „uranjati“, i pojavljuje se tri puta u Novome Zavjetu.
- Druga riječ je βαπτίζειν (baptizein), a znači „krstiti“ i pojavljuje se osam puta.
- Treća riječ je βαπτιστής (baptistes), a znači „krstitelj“ i pojavljuje se četiri puta.
- Četvrta riječ glasi βαπτισμα (baptisma), a znači „krštenje“ i pojavljuje se 22 puta u Novome Zavjetu.
- Peta riječ glasi βαπτισμός (baptismos), pojavljuje se devet puta a prevodi se dijelom kao „krštenje“, dijelom kao „pranje“. Čin krštenja znači „identificiranje“-poistovjećenje.

B. PODOBNOST ZA OBRED I KRŠTENJE

Krštenje zadovoljava sva tri preduvjeta vezana uz obred. Prvo, ono je naređeno od Krista (Mt. 28, 18 – 20). Drugo, ono se primjenjuje u Djelima apostolskim (Dj. 2,38.41; 8,12.13.36.38; 9,18; 10,47.48; 16,15.33; 18,8; 19,9). Treće, Pavlova pisma se osvrću na njega (Rim. 6,3-5; Kol. 2,11-12).

C. FORMULA KRŠTENJA

Formulu krštenja definirao je Isus u Mateju 28,18 – 20: krštenje se treba dogoditi u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Na temelju ove formule kršćansko se krštenje razlikuje od ostalih krštenja koja su u ono vrijeme prevladavala. . Ova ju formula razlikuje od krštenja prozelita, koje se događalo prilikom prelaska pogana na židovstvo.. Ova ga formula razlikuje i od Ivanova krštenja, koje nije ni bilo kršćansko krštenje. Kršćansko krštenje je krštenje u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Budući da Djela apostolska spominju krštenje jedino u Kristovo ime, neki naučavaju, da se treba koristiti samo Isusovo ime i ničije drugo. Ali time krivo shvaćaju židovski kontekst od kojega kršćansko krštenje potječe. Još jednom: Krštenje je bio židovski vjerski čin, davno prije nego li je postao kršćanskim. Kada Novi Zavjet govori o tome, da se krštava u Isusovo ime, nikada se ne koristi rječica „samo“. On spominje jedino Krista ili Isusa, a ne Oca ili Duha Svetoga, budući da je to naprosto dostatno, da ga se razlikuje od ostalih vrsta krštenja. Kada NZ kaže „krstite u Isusovo Ime“, onda to naprosto znači da se krštenika krstilo kršćanskim krštenjem, a ne ivanovim niti židovskim ili bilo kojim drugim krštenjem iz onog vremena. Izraz, „kršten u Isusovo Ime“, razlikuje ga od drugih vrsta krštenja. On znači isto kao i „kršćansko krštenje“. No formula krštenja koja se tiče nas glasi: „u Ime Oca i Sina i Duha Svetoga“.

D. NAČIN KRŠTENJA

Između onih koji inzistiraju (ustrajavaju) na uranjanju u vodu i onih koji primjenjuju druge metode (poput polijevanja ili škropljenja) ne postoji nikakvo jedinstvo.

1. Ne-uranjanje,

Pod skupnim pojmom „ne-uranjanje“ postoje dvoje prakse. Jedna je polijevanje a druga škropljenje. Postoje sedam argumenata koji se navode za „ne-uranjanje“.

Prvi je, da se riječ baptizein koristi i u smislu „dovesti pod ... utjecaj“, a to se najbolje simbolizira „polijevanjem“. Točno je da se baptizein koristi i u tom drugotnom smislu, no problem je, što se Sv. Pismo nigdje drugdje tako ne tumači. Interpretacija, konačno, mora počivati na glavnom značenju, a ono je ovdje „uranjanje“. Nikada se ne koristi sporedno značenje, ako je prvotno očividno. Jedino ako glavno značenje ne daje nikakav smisao, poteže se drugotni smisao. No na nijednom mjestu gdje stoji baptizein nije potrebno potezati sporedno značenje. Osim toga, sporedno značenje je izvedeno značenje ovoga čina, a ne stvarno značenje riječi. Izraz, „staviti pod nečiji utjecaj“ nije sporedno značenje riječi baptizein. Ono bi bilo više drugo značenje obreda kao takvog, no sama riječ nema to značenje, pa čak ni podređeno. Ona uvijek znači „uroniti“.

Drugi argument kaže, da „polijevanje“ najbolje izražava: kako Duh silazi nad nekoga. A kako krštenje pojašnjava silazak Duha Svetoga nad nekog čovjeka, najbolji bi primjer za to bio polijevanje. Međutim protiv toga govori to, što to nije baš način na koji Biblija izvještava o krštenju vodom i Duhom Svetim. Pogotovo što krštenje Duhom pojedinca potpuno premješta u tijelo Kristovo, a „uranjanje“ je daleko bolja slika za to.

Treći argument u korist „ne-uranjanja“ kaže da je uranjanje bilo nevjerojatno ili nemoguće na mjestima u Djelima apostolskim 2,41 gdje je naprosto bilo previše ljudi, ili u Djelima apostolskim 8,38, gdje je navodno bilo premalo vode, ili u Djelima apostolskim 10,47 i 16,33, gdje nije moglo biti dovoljno vode u kući. Međutim, je li na tim mjestima uranjanje, zaista, nevjerojatno ili nemoguće? U svezi s Djelima apostolskim 2,41 arheologija je otkrila, da je unaokolo Jeruzalema bilo puno bunara, i to kako za obredno tako i za ne obredno uranjanje. Bilo je, dakle, dostatno bunara u Jeruzalemu da se sve ljude koji su na dan, kada je crkva bila rođena, uroni.

Prema Djelima apostolskim 8,38 točno mjesto gdje se krštenje dogodilo je poznato, no tamo postoje posvuda bare koje su podobne za uranjanje. Prema Djelima apostolskim 10,47 i 16,33 radilo se o rimskim kućama, a one su imale bunare ili bazene. A ti su bunari bili dostatni za uranjanje.

Četvrti se argument odnosi na poslanicu Hebrejima 9,10 gdje se baptizein koristi, da bi se nadovezalo na starozavjetni obred škropljenja. Samo što ta riječ ovdje ne podrazumijeva „škropljenje“ nego „pranje“, a pranja po starozavjetnom Zakonu zahtijevaju da se alatke za hramsku upotrebu uroni u vodu. Alati nisu bili prani tako da se po njima škropila voda, niti bi ih ijedna domaćica smatrala očišćenima, kada bi bili samo pošćropljeni vodom. Baš nasuprot! Prali su se tako, što ih se uranjalo ili zaranjalo u vodu.

Osim toga valja istaknuti, da se prilikom svih obreda starozavjetnog Zakona uvijek škropilo krvlju a ne s vodom. U grčkome postoji jedna riječ za „uranjati“, naime, baptein. Biblija pak tu riječ ne koristi u svezi s obredom. Ona koristi snažniji oblik baptizein, i to je daljnji dokaz za naše gledište, prema kojemu baptein znači „uroniti“, a intenzivniji oblik beptizein znači: da se neki predmet potpuno potopi.

Peti se argument bavi značenjem krštenja za pristaše ne-uranjanja. Neki od njih uče, da krštenje utjelovljuje Isusovu smrt na križu. Oni ustrajavaju na tome, da krštenje nema ništa zajedničko s polaganjem u grob, budući da je žrtva pomirnica bila prinesena na križu, te da krštenje ne predstavlja Kristovo uskrsnuće.

Uskrsnuće ne pridonosi ništa žrtvi pomirnici, te zbog toga uranjanje nije ni potrebno. Odgovor na to glasi, da se krštenje nigdje ne spominje u svezi s načinom Kristove smrti, nego se odnosi na cjelokupni proces: smrti, ukopa i uskrsnuća (Rim. 6, 3-5; Kol. 1, 11-129). U obadva odlomka naglasak jasno leži na polaganju u grob. No nije samo činjenica polaganja u grob, ona koja zorno odražava krštenje, nego su to sve one postaje koje je Krist morao proći, kako bi dovršio (dogotovio) žrtvu izmirenja, naime: smrt, ukop i uskrsnuće. Povrh toga, sukladno Rim. 4, 25 bez uskrsnuća ne bi bilo ni žrtve pomirnice, budući da je uskrsnuće bilo preduvjet za opravdanje. Izjava, da ukop i uskrsnuće nisu sastavni dijelovi stvarne žrtve pomirnice, pa stoga uranjanje nije niti potrebno, nema svoje opravdanje ni u logici ni u Bibliji.

Posljednji argument glasi: tri četvrtine svih crkava danas ne prakticira krštenje putem uranjanja, pa ako tri četvrtine to ne čine, kako je moguće da 75 posto crkava nemaju pravo? Međutim, većina može često biti u krivom, a istina nikada ne ovisi od većinskog izglasavanja, već od toga što Sv. Pismo uči. Nijedna crkva nema pravo zanemarivati ili ustuknuti od Isusovog naređenja niti ga mijenjati, jer bi na takav način izdigla crkvu iznad Isusa.

2. Uranjanje

Na čemu se temelji učenje, da je uranjanje jedini ispravan način krštavanja? Za ovaj izvorno biblijski i jedino ispravan oblik krštavanja postoji deset razloga.

Prvo: Osnovno značenje grčke riječi baptizein jeste „uranjati“.

Drugo: „Uranjanje“ je najbolji način kojim se daje objasniti normalno značenje veznika „u“ i „iz“. Vezano uz krštenje u Bibliji glasi, da krštenik ulazi u vodu i nakon krštenja iz vode izranja. Ove izjave jednoznačno dokumentiraju uranjanje (Mt. 3,11.16; Mk. 1,5.8.9-10; Dj. 8, 38 -39).

Treći argument za uranjanje jeste, da je i Isus bio tako kršten (Mt. 3,16; Mk. 1, 9-109).

Četvrti argument je: da je to, očito, bila metoda Ivana Krstitelja (Iv. 3,23). Prema tome stihu, Ivan se morao pomaknuti u drugi dio zemlje, gdje je bilo puno vode. Da je bilo dovoljno samo škropljenje, mogao je Ivan ostati gdje je i bio, - budući da je u koritu Jordana posvuda bilo barem uskih plićaka. Samo što nekoliko kapljica vode nije dovoljno za krštenje, zbog čega je Ivan bio prisiljen ići na neko drugo mjesto gdje se nalazila dovoljna količina vode u koju će moći uroniti ljude.

Peto: Sve što se u Bibliji pojavljuje odnosi se na uranjanje. U Novom Zavjetu ne postoji ni jedan jedini primjer gdje bi uranjanje bilo nevjerojatno ili nemoguće, kao što to tvrde kritičari. Gdje god se u Novome Zavjetu krštava je očigledno da je uranjanje bilo moguće.

Šesti argument za uranjanje jeste da grčki jezik poznaje riječi za polijevati i škropiti, no nijedna se od njih ne koristi za „krstiti“. Grčka riječ za polijevati glasi επιχέιν (epihein). Daljnja riječ za to je καθήχέιν (katehein). I premda se te dvije riječi u NZ pojavljuju, nikada se ne pojavljuju u vezi s krštenjem. Grčka riječ posjeduje i riječ za škropljenje, a ona glasi παντιζεῖν (rantizein). No ni rantizein se nikada ne koristi u vezi s krštenjem. U grčkome, dakle, postoji i riječ za „polijevanje“ i za „škropljenje“, ali se one nikada ne koristi u vezi s krštenjem. S krštenjem se jedino i uvijek pojavljuje riječ koja podrazumijeva uranjanje. Grci tu riječ koriste kada god govore o tome da se nešto uranja u vodu. - Ne samo u obrednom smislu, već kada god Grk želi reći: ovaj bih nož uronio u vodu, on se koristi riječju „krštenje“. Govoreći: „Krstim ovaj nož u vodu“ – misli reći, da ga uranja u vodu. Jednako je tako „uranjati“ ona riječ, koja se koristi u svezi s ritualom (obredom) krštenja.

Sedmi argument je, što uranjanje najbolje simbolizira čin krštenja Duhom Svetim (Rim. 6, 3 – 5). Tu nije riječ o krštenju vodom, već Duhom Svetim. Čim je netko kršten u Isusa, po njegovom je Duhu kršten u njegovo tijelo. Vjernik se time vezuje sa smrću, ukopom i uskrsnućem Kristovim. A uranjanje to na najbolji način predstavlja. Vjernika se najprije cijelog potapa u vodu; t.j. onako kako je, po Duhu Svetom, bio posve utopljen u tijelo Kristovo. Pored tog, kao što krštenje predstavlja smrt, ukop i uskrsnuće Kristovo, tako je i uranjanje u vodu slika smrti i ukopa, a izranjanje slika uskrsnuća.

Osmi argument koji govori da je uranjanje jedini ispravan način krštenja je činjenica da je židovska praksa krštavanja bila uvijek uranjanje. Tako se na primjer krštenje prozelita događalo uranjanjem, što upućuje na to: da je Ivanovo krštenje i krštenje vjernika (kršćansko krštenje) bilo istovjetno, naime, da su se oboje izvodili putem uranjanja. Obredi krštenja nisu započeli s kršćanima iz poganstva već s židovima koji su povjerovali, i koji su židovsku praksu krštenja nastavili s jednim novim značenjem i prema novoj zapovijedi. U židovskom krštenju se uvijek uranjalo, pa su to i židovski kršćani također na isti način prakticirali. Promatrano iz čisto židovskog ugla gledanja, jedan židovski kršćanin sa židovskom pozadinom ne bi nikada bi za polijevanje ili škropljenje. On bi se uvijek izjasnio za uranjanje.

Deveti argument za uranjanje jeste: da je to bila praksa pracrkve; kako vjeroispovijedalaca sa židovstva, tako i onih s poganstva. U prvom stoljeću je na primjer uranjanje bio isključivi postupak, i kao takav, bio je izvršavan kako od kršćana sa židovstva tako i s poganstva. Polijevanje je započelo tek u drugom stoljeću. No kada ga se u nekom rukopisu iz drugog stoljeća i spominje, onda je to zato, što je neki vjernik ležao na samrtnoj postelji i što je naprosto bio odveć bolestan i slab da bi otišao onamo gdje ga se moglo uroniti u vodu. Stoga je glasio prijedlog, da se u tom pojedinačnom slučaju ipak dozvoli polijevanje vodom po čitavom tijelu. Ali još jednom: polijevanje je značilo, da je taj čovjek bio posve moker. Ipak ovaj zapis iz drugog stoljeća ne posjeduje nikakav biblijski autoritet. A koji tako nešto čine, trebali bi se prisjetiti: da se u tome dokumentu spominje iznimka od pravila, te da se iz toga ne može izvoditi nikakav regularan službeni način. Dočim se sa škropljenjem počelo tek u dvanaestom stoljeću.

Deseti argument ističe običaj grčko-pravoslavne crkve. Grčki pravoslavci imaju puno zajedničkog s katolicima, samo što oni koriste grčki a ne latinski kao jezik crkve. Zato oni i znaju što riječ *baptizmos* znači, zbog čega grčka crkva ne prakticira ni polijevanje ni škropljenje, već jedino i isključivo uranjanje.

Prema tome je jedini i pravi oblik krštenja uranjanje ili zaranjanje. Svaki drugi oblik; kako polijevanje, tako i škropljenje vodom nisu **biblijska krštenja**. A oni koji su bili samo poškopljani ili poliveni vodom, nisu iskusili pravo biblijsko krštenje.¹

E. KRŠTENICI

¹ Na ovome mjestu imamo drugačije shvaćanje od autora. Mi bismo polijevanje ili škropljenje istinskog vjernika vodom označili „formalnom pogreškom“. Primjedba uredništva.

Tko se smije krstiti? Ovo ćemo pitanje obraditi u dva odlomka: Krštavanje djece² i krštenje vjernika.

1. Krštenje djece

Krštenje djece ćemo obraditi u tri odlomka.

A) Razlozi za krštenje djece

Premda različite grupacije prakticiraju krštenje djece, ipak nemaju isto obrazloženje za to. Neki krštavaju djecu zato, što vjeruju u novo-rođenje posredstvom krštenja. Oni vjeruju da se malo dijete spašava putem krštenja. Ovo shvaćanje zastupaju pripadnici episkopalne crkve i luterani. Druge grupacije koje zagovaraju krštenje djece, ne vjeruju u novo-rođenje posredstvom krštenja. Grupe koje se drže teologije Saveza, poput presbiterijanske ili holandske reformirane crkve, prakticiraju krštenje djece jer se po njemu dijete prima u crkvu. Zato se mogu krstiti samo ona djeca koja imaju barem jednog roditelja vjernika. To su dva glavna razloga zbog čega crkvene općine izvode krštenje djece. Znači, kako se krštenje djece ne pojavljuje u Svetome Pismu, moraju pribjegavati drugim obrazloženjima.

B) Argumenti za krštenje djece

Koji su razlozi, kojima se brani praksa krštenja djece? Iznose se četiri glavna argumenta.

Kao prvo, uči se da je krštenje pandan obrezanju. A budući da se ono izvodilo na djeci, onda se i krštenjem treba se isto događati. Ali ako je krštenje zaista pandan obrezanju, onda bi se smjela krstiti samo muška djeca, jer su samo muška dojenčad bila obrezivana. Osim toga Biblija nigdje ne govori, da bi krštenje bilo pandan obrezanju. Kao pandan obrezanja na tijelu ona daleko više spominje obrezanje srca. U Djelima apostolskim 15 crkva ne rješava pitanje o nekakvoj nužnosti obrezanja, time što bi krštenje proglasila nadomjeskom za obrezanje. Daleko se više ističe da pogani ne stoje pod Zakonom.

Drugi od glavnih razloga govori, kako obećanje upućeno obitelji dopušta krštenje djece.. Takvo obećanje upućeno obitelji nalazi se u 1. Koinćanima 7,14, gdje su djeca posvećena preko onog roditelja koji vjeruje. Zato se krštenje mora promatrati suvislo. Gledanje, da bi obećanje upućeno obitelji dopuštalo krštenje jeste neutemeljeno nagađanje. Ukoliko bi se 1. Korinćanima 7,14 htjelo koristiti u prilog nauka o krštenju djece; onda bi isto mjesto učilo i krštenje nevjernih odraslih, budući da se takvi ovdje također spominju. Ta o nevjernim se supružnicima, također, kaže, da su posvećeni vjernom svojeg partnera. Ukoliko netko iz tog retka izvodi nauku o krštenju djece, morao bi otud izvoditi i krštenje nevjernih odraslih, što pristaše ovog nauka ne čine. Ophođenje s ovim mjestom, na takav način, krajnje je nekonsekventno.

Treći glavni argument za podupiranje krštenja djece jeste moment pripadnost djece, dok cijela jedna obitelj pristupa krštenju. Ovo se iščitava iz Djela apostolskih 16, 15.33; 18,8 i 1.

Korinćanima 1,16 gdje stoji, da se krstila čitava kuća. A ondje je moralo biti sigurno i djece. Međutim uključivanje djece je opet puko nagađanje, jer je jednako moguće da u spomenutim kućama nije bilo nikakve djece. Ja pripadam jednoj obitelji sa sedmero djece. Moji su roditelji bili živi kada sam pisao ovaj manuskript, a jednako tako i sva moja braća i sestre. Ja sam najstariji, a dvojica najmlađih su 22 godine mlađi od mene. U svakom slučaju je svaki od nas dovoljno star da može vjerovati, te zbog toga biti i kršten. Kada bi, znači, cijela moja kuća bila krštena, među nama ne bi bilo ni jednog djeteta. I još jednom: uključivanje djece, puko je nagađanje, jer je jednako tako vjerojatno, da ih ondje uopće nije bilo. Jedna druga mogućnost suprotstavljanja

² A. Furchtenbaum ovdje pod „krštavanjem djece“ podrazumjeva krštenje dojenčadi i male djece. Samo je po sebi razumljivo da se dijete u dobi od deset ili dvanaest godina može krstiti, ako je prethodno došlo do spasonosne vjere u gospodina Isusa. Primjedba uredništva.

ovom argumentu jeste nužnost posjedovanja vjere, - čak i prilikom krštenja obitelji. Pa makar da su i svi stanovnici neke kuće bili kršteni, to se događalo samo onda jer su svi oni došli do vjere. U slučaju Djela apostolskih 16,15 u retku 40 se kasnije pokazuje: kako su u kući te žene svi došli do vjere. U pogledu Djela apostolskih 16,33 redak 34 izlazi da su svi ukućani bili vjernici. Nije uopće ni bilo djece koja ne bi mogla vjerovati. Što se pak tiče Djela apostolskih 18,8: ovaj redak naglašava da su svi ukućani povjerovali, i zbog toga bili kršteni. Dakle, još jednom: krštenju je prethodila vjera. Što se tiče 1. Korinćanima 1,16, ova se kuća u Djelima apostolskim 16,15 još jednom spominje, naime, kako je svaki pojedini u toj kući bio dovoljno star da može služiti. Pa ako su svi oni bili u dobi sposobnosti za služenje, onda nisu više bili mala djeca. Onda su bili dovoljno stari i za vjerovanje, te su bili kršteni, upravo, jer su vjerovali.

Jedan teolog koji naučava i favorizira krštenje djece u jednoj svojoj knjizi priznaje, da u Bibliji – glede krštenja djece - nema nikakve zapovjedi i da u NZ ne postoji ni jedan primjer za to. No pošto je to priznao, on s istim ipak nastavlja opravdavajući ovaj birokratski čin. Očito je ovdje crkvena tradicija biblijski nauk, stavila izvan snage. Argumentacija ovog teologa vraća se prvenstveno na Savez s Abrahamom, ukazujući na obrezanje dojenčadi. Međutim, još jednom: Biblija nigdje ne naučava, da je krštenje pandan (protu-lik) obrezanja. Pogotovo što se krštavaju ženska djeca, dočim se obrezanje nije vršilo na ženskoj djeci. Nadalje isti teolog tvrdi, da je Savez s Abrahamom jednak Novom Savezu, pa budući da su djeca primala učešće u Savezu s Abrahamom, mora i u Novom Savezu postojati datost učešća djece. No Biblija ova dva saveza nikada ne izjednačuje. U konačnici, nauk ovog teologa je puko dovijanje, kojega on ne može ničim dokazati. Kao treće on ukazuje na to, da su mala djeca po obrezanju postala dionicima blagoslova Saveza. To je doista istina, no time nije dokazana njegova važećost za Novi Zavjet i za krštenje. U svemu ovome puno je toga što se pretpostavlja ili učitava. A kao četvrto, on zaključuje da je krštenje nadomjestak za obrezanje, znak i pečat milosnog saveza. Odgovor na to glasi: Biblija nigdje ne naučava postojanje nekog, takozvanog, „milosnog saveza“; a osim toga, pandan (protu-lik) obrezanja na tijelu jeste obrezanje na srcu. Njegov je peti argument: u Novom Zavjetu se krštenje djece ne spominje samo zato, što se htjelo naglasiti rad na odraslima. To je u velikom dijelu točna tvrdnja, međutim Novi zavjet ne spominje krštenje djece zato što nije bilo prakticirano. Svi ovi argumenti glede krštenja djece, služe samo da bi se poduprla postojeća crkvena tradicija. Umjesto da se odvrte od tradicije i okrenu riječi Božjoj, ovi su se ljudi odlučili odvratiti od riječi Božje a okrenuli k tradiciji. Ovakav tradicionalizam je himba. Jer ne postoji ni biblijski nauk, baš kao ni primjer za krštenje djece.

C) ARGUMENTI PROTIV KRŠTENJA DJECE

Kao prvo: stvarno značenje krštenja vezuje se uz one koji su povjerovali iz uvjerenja. Krštenje označava identifikaciju s jednom osobom i/ili porukom, ali i/ili grupom. Ono je odluka koju mora donijeti pojedinac. Malo dijete ne donosi takve odluke, i zato nije ni prikladno za krštenje. Drugo, u Novome Zavjetu ne postoji nikakva zapovijed glede krštenja djece. Treće, u Novom zavjetu ne postoji ni jedan primjer za krštenje djece. Četvrto, pracrkva nije krštavala djecu. Prvi stvarni slučaj krštenja djeteta potječe iz trećeg stoljeća. Peto, temeljni razlog za krštenje djece počiva na ideji „sakramenta preporoda“ po krštenju. Puno crkava prakticira krštenje djece jer vjeruju i uče, da se dijete škropljenjem s nekoliko kapljica vode spašava. Krštenje djece se ne bazira na Bibliji, već na krivoj nauci o preporodu po krštenju. Šesto, krštenje djece povlači za sobom određene grešne učinke. Prvenstveno, ono sprečava osobno vezivanje. U ophođenju s ljudima koji su bili kršteni kao mala djeca često dolazi na vidjelo, da oni svoje spasenje temelje na „krsnom savezu“, (savezu po krštenju). Oni se nikada nisu upustili u osobnu vezu u kojoj se vlastito spasenje vezuje uz pouzdanje u Isusa Krista. Oni se pouzdaju u nekakav obredni čin, koji se nad njima izvršio isključivo voljom njihovih roditelja. Zato je opak učinak kada krštenje presreće i osujećuje osobnu vezu. Dugo, ono budi praznovjerno pouzdanje u učinkovitost vode. Kod mnogih vlada praznovjerje, da se uz pomoć nekoliko kapljica vode na čudesan ili magičan način spašava. Treća štetna posljedica krštenja djece jeste, što time ljudi koji nisu nanovo rođeni postaju članovima crkve. Ne postoji nikakav garancija da će ta djeca kada odrastu doći

do vjere. Međutim, budući da su već pokršteni, oni automatski postaju članovima crkve. A kada odrastu oni i dalje još uvijek, najčešće, ostaju bez vjere. Kao rezultat, takve crkve u svojim crkvenim općinama imaju ljude koji nisu nanovo rođeni, a to je – vjerojatno - nagori učinak krštenja djece.

2. KRŠTENJE VJERNIKA („Vjerničko krštenje“)

„Vjerničko krštenje“ znači, da krštenje dolazi u pitanje samo kod nekoga tko je došao do vjere. Vjera je preduvjet za krštenje, a tako glasi i nedvojbeni iskaz Sv. Pisma; poput Djela apostolskih 2, 38: „Obratite se i svatko od vas neka se krsti“. U Djelima apostolskim 2,41 stoji, da su jedino oni koji su prihvatili riječ Božju bili kršteni, te da je najprije morao uslijediti prihvati riječi Božje. Prema Djelima apostolskim 8,12 oni su povjerovali a zatim bili kršteni. Vjera je, dakle, prethodila njihovom krštenju. U Djelima apostolskim 8,36 krštenju Etiopljanina nije stajalo ništa na putu, jer je prethodno već povjerovao. U Djelima apostolskim 9,18 Pavao je najprije povjerovao, te je jedino zbog toga bio kršten. Djela apostolska 10,44-48 svjedoče: Čim je postalo bjelodano da su ovi pogani u Kornelijevoj kući bili spašeni, budući da je Duh Sveti sišao nad njih, mogli su biti i kršteni. Sukladno Djelima apostolskim 16,30-34 krštenje svijuje je uslijedilo tek nakon njihove vjere. Djela apostolska 18,8: - nakon što su povjerovali bili su kršteni. Dakle, još jednom: najprije se mora povjerovati, prije nego li krštenje dođe u pitanje, što isključuje aktivno učešće malog djeteta u krštenju.

Osim toga „vjerničko krštenje“ služi i zato, kako bi se istakla razlika između obrezanja i krštenja. Često se puta posezalo za obrezanjem, kako bi se zagovaralo krštenje djece; samo što između obiju praksi postoji jasna razlika: obrezanje nikada nije dokazivalo vjeru djeteta. U dobi od osam dana dijete još ništa nije vjerovalo. Obrezanje nije pokazivalo vjeru djeteta, već vjeru i poslušnost roditelja. Nasuprot tome, zadaća krštenja jeste pokazati vjeru i posluš onoga koji se daje krstiti.

F. POVEZANOST IZMEĐU VJERE I SPASENJA

Neke grupe zastupaju učenje o „preporodu temeljem krštenja“ i zbog toga naučavaju: da bi se spasio, moraš se krstiti. Prvo: u preko 200 biblijskih tekstova gdje se spominje spasenje, vjera je jedini preduvjet za spasenje. Kada bi krštenje bilo nužno za spasenje, moralo bi svagdje - gdje se spominju uvjeti za spasenje - također biti spomenuto. Drugo: Pavao krštenje ne smatra toliko presudnim. U 1. Korinćanima 1, 14-17 on kaže, da je sretan, što u korinškoj crkvi nije odveć ljudi krstio, kako se ovi radi toga ne bi uzdizali, što su od Pavla bili kršteni. Osim toga, veli on, da ga Bog nije poslao krstiti, već propovijedati evanđelje. Ukoliko bi krštenje bilo bezuvjetno za spasenje, onda bi i Pavao isto rekao, da je poslan propovijedati evanđelje i krstiti. No na tome mjestu on kaže jedino, da je poslan propovijedati evanđelje, a ne krštavati. Zatim se u 1. Korinćanima 15, 1-4, govori o evanđelju, gdje on naglašava spasenje na temelju evanđelja, pri čemu krštenje nije dio tog evanđelja. Treće, postoji nekoliko problematičnih mjesta, koje neki koriste kako bi poduprli nauk o novom rođenju na temelju krštenja .

Prvo takvo mjesto je iz Marka 16,16: „Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasi će se, a tko ne uzvjeruje, osudit će se.“

Ovdje treba reći dvije stvari: Doista je upitno da li ovaj ulomak iz Marka 16, izvorno, bio dijelom Markovog evanđelja. Najstariji i najbolji rukopisi ne sadržavaju ovo mjesto, pa zbog toga nije uputno temeljem ovoga ulomka stvarati nekakvu dogmu, a isti se čak niti ne nalazi u tim rukopisima. Jedan drugi odgovor tiče se činjenice, da se ovdje ne podastire nikakva negativna tvrdnja. Ovdje se ne kaže da će ići u propast ako ne budeš vjerovao i ne pokrsti se. On jednostavno kaže samo to, da ćeš ići u propast, ako ne budeš vjerovo. Kada bi i krštenje bilo nužno za tako nešto, on bi onda sigurno rekao: da ćeš otići u propast ako budeš dodoše povjerovao, ali ne i pokrstio se. On spominje vjeru i krštenje, budući da je krštenje u njegovo vrijeme u korak slijedilo vjeru. Danas to nije slučaj, ali je u njegovo vrijeme bilo.

Jedno drugo mjesto jeste Ivan 3,5, gdje je riječ o „rađanju iz vode“. „Rađanje iz vode“ nije istoznačno s krštenjem. Jer da je tako, onda bi Isus tu riječ i koristio. „Rađanje iz vode“ bio je židovski izraz koji podrazumjeva tjelesno rođenje. „Jednom Židovu obično tjelesno rađanje ne omogućava smjesta i ulazak u kraljevstvo Božje“, rekao je gospodin Isus Nikodemu.

Treće mjesto se nalazi u Djelima Apostolskim 2,38, gdje stoji: „Obratite se i svatko od vas neka se krsti u ime Isusa Krista da vama se oproste grijesi“. Grčka riječ „eis“ koja se ovdje nalazi, koristi se također i u Mateju 12,41, i to u značenju: „temeljem“. U Djelima Apostolskim 2,38 ovaj „eis“ trebao bi se, dakle, koristiti kao i u Mateju 12,41; u smislu, „na temelju“. Ono što on u Djelima Apostolskim 2,38 kaže, jeste: „Obratite se i dajte se krstiti zbog (odnosno temeljem) oproštenja grijeha“.

Četvrto se mjesto nalazi u Djelima Apostolskim 22,16: **“Ustavši, daj se krstiti i operi grijeh svoje, prizivljući Ime njegovo!”** Ovaj verz ima dva dijela koje treba razlikovati, pri čemu je „ustavši“ ovdje jedan particip, a „daj se krstiti“ imperativ; dočim u grčkome nema nikakav „i“ između. Ondje jednostavno stoji: „Ustavši, krsti se!“ Znači: „Operi grijeh svoje (ili pak: daj da ti se grijesi operu)!“, stoji u zapovijednom načinu (imperativu) kojega slijedi jedan particip, „zazivljući“. Dakle, ono što Djela Apostolska 22,16 kažu, jeste slijedeće: Krštenje dolazi nakon ustajanja, kao što i oproštenje grijeha dolazi nakon zazivanja Imena Gospodnjeg. Čovjek se spasava jedino tako da zazove ime Gospodnje. No pošto je zazivajući njegovo Ime spašen, trebao bi, u znak posluha, ustati i dati se krstiti.

Posljednje mjesto koje se navodi jeste: 1. Petrova 3, 20-21, koje govori o tome da krštenje spasava. No taj verz podrazumjeva čišćenje savjesti a ne izbavljenje od grijeha. Naslovnici pisma su bili kršćani iz židovstva, koji se nisu dali krstiti vodom. I budući da su bili neposlušni Gospodinu, imali su nečistu savjest. Autor im poručuje da se na ovakav način moraju očistiti, te da se savjest uvijek na isti način čisti, naime: poslušom prema Gospodinu, upravo na onom području u kojemu se dogodio neposluh. U ovome su slučaju bili neposlušni upravo u pogledu zapovijedi krštenja. Krštenje je simbol i znak očišćenja, no nikada i sredstvo čišćenja. **Krštenje je nužno zbog iskazivanja posluha i stupanja u red učenika, ali ne i spasenja. Nitko ne može postati Isusovim učenikom, ako se nije krstio. On može vjerovati u Isusa, ali ako se nije podvrgnuo krštenju u vodi, ne može biti njegovim učenikom.**

G. OPETOVANO KRŠTENJE

Postoji li ikakav razlog za opetovano krštenje? Postoji jedno mjesto gdje su se ljudi iznova krstili, naime, u Djelima Apostolskim 19, 1-7. A to su bili učenici Ivana Krstitelja, koje je on krstio. Oni su posjedovali Ivanovo krštenje, no nisu bili kršteni na kršćanski način, budući da su napustili zemlju prije nego li je Ivan obznanio, tko je obećani Mesija. Na tome mjestu Pavao im daje do znanja tko je Ivanov najavljeni Mesija, naime Isus. No čim su povjerovali, Pavao ih poziva da se podvrgnu kršćanskom krštenju (onom na temelju vjere). Budući da Ivanovo krštenje nije bilo kršćansko krštenje, ovi su se morali iznova krstiti. Ali, kada je nasuprot tome netko bio kršten na doista biblijski način, ne postoji nikakav razlog za ponovno krštenje. Opetovano krštenje se ne bi trebalo primjenjivati prilikom pristupanja nekoj novoj crkvi, kao što se to ponekad događa. Opetovano krštenje se ne bi trebalo prakticirati ni zato, što se netko našao u blizini rijeke Jordan i iz ceremonijalnih razloga želi biti kršten u toj rijeci. Kada je netko bi kršten na biblijski način, ne postoji nikakav povod za opetovano krštenje. No ako je netko bio kršten na pogrešan način, onda to zahtijeva opetovano krštenje. Tko je bio kršten prije nego li je došao do vjere, mora se ponovno krstiti. Tko je bio kršten kao malo dijete, mora se ponovno krstiti. Ako je netko bio na pogrešan način kršten, tj.: polijevanjem ili škropljenjem vodom, onda i to zahtijeva ponovno krštenje, budući da to nisu biblijski obredi krštenja³.

³ Usp. napomenu br. 1

